

Roman Stelmach
Archiwum Państwowe we Wrocławiu

Silesiaka i polonika w zasobie dokumentów poklasztornych przechowywanych w Zemskim Archivum w Brnie

Podczas mojego pobytu w Zemskim Archivum w Brnie miałem możliwość zapoznać się z bogatymi zbiorami dokumentów poklasztornych z terenu Moraw, sekularyzowanych w połowie XIX w. i w 50 tych latach zeszłego stulecia.

Do tych zespołów należą akta i dokumenty klasztorów: augustianów (kanoników regularnych) w Jevičku (1342 – 1784), Ołomuńcu (1332 – 1784), Starym Brnie (1233 – 1950), Šternberku (1367 – 1784) i Vateninie (1631 – 1728), benedyktynów w Rajhradzie (1045 – 1950), boromeuszek w Brnie (1863 – 1949), cystersów w Velehradzie (1203 – 1785), Zdaře (1772 – 1800), Starym Brnie (1725 – 1782), Tišnovie (1234 – 1950), dominikanów w Boskovicach (1684 – 1798), Brnie (1298 – 1738), Jihlavie (1564 – 1787), Šumperku (1534 – 1783), Uherskym Brodzie (1338 – 1951), Znojmie (1222 – 1949), Ołomuńcu (1287 – 1783), Starym Brnie (1312 – 1782), elżbietanek w Brnie (1729 – 1955), franciszkanów w Brnie (1646 – 1816), Dačicach (1659 – 1944), Kroměříżu (1687 – 1949), Uherskim Hradište (1623 – 1950) i Znojmie (1745), jezuitów w Brnie (1241 – 1773), Hostynie (1748 – 1950), Jihlavie (1556 – 1773), Ołomuńcu (1544 – 1773), Telcu (1532 – 1772), Uherskim Hradište (1522 – 1772), Velehradzie (1801 – 1950), Znojmie (1243 – 1785), kapucynów w Brnie (1480 – 1950), Kyjach (1707 – 1784), Mikulovie (1585 – 1784), Prostejovie (1749 – 1784), Třebiczu (1722 – 1948) i w Znojmie (1625 – 1950), kartuzów w Kralovym Polu (1405 – 1773) i w Ołomuńcu (1281 – 1782), klarysek w Ołomuńcu (1289 – 1782) i w Znojmie (1286 – 1781), krzyżowców w Znojmie (1247 – 1946), bonifratrów w Brnie (1717 – 1923), Lelovicach (1737 – 1934), Prostejovie (1727 – 1948), Valticach (1607 – 1960) i Vizovicach (1781 – 1959), minoritytów w Brnie (1636 – 1992) i Jihlavie (1379 – 1947), paulanów w Brtnicach (1645 – 1760), paulinów w Moravskim Krumlovie (1654 – 1784) i Vranovie (1633 – 1782), piaristów w Mikulovie (1625 – 1942) i Stražnicach (1614 – 1949), premonstratensów w Klasternim Hradisku (1200 – 1800), Lelesu (1407 – 1781), Louce (1190 – 1800), Novej Řise (1258 – 1948) i Zabrdovicach (1209 – 1787), redemptorystów w Tašovicach (1929 – 1950), salwatorianów w Brnie (1914 – 1947), serwitów w Jaromieřicach (1679 – 1786), trynitarzy w Holešovie (1720 – 1784) i Zasovej (1700 – 1780), urszulanek w Brnie (1695 – 1950),

Omawiane archiwa poklasztorne zawierają bogate zbiory dokumentowe i aktowe, wśród których polski badacz odnajdzie bogate zbiory do dziejów naszego kraju.

W zachowanym materiale aktowym klasztoru augustianów (kanoników regularnych) w Ołomuńcu na uwagę zasługuje korespondencja z lat 1755 – 1762 plebana Dominika Baumana z konsystorzem ołomunieckim o sporach dotyczących poboru rekruta, oraz confirmacji augustianina z Wrocławia Karola Gesse (sygn. C 11). Z 1745 r. pochodzą akta wyboru opata klasztoru Najświętszej Marii Panny na Piasku. Za zgodą króla Fryderyka II Wielkiego opatem miano obrać Filipa Schaffgotscha, kanonika ołomunieckiego i wrocławskiego oraz proboszcza kościoła Św. Krzyża we Wrocławiu (sygn. D 56). W zespole zachowały się dokumenty przyjęcia do klasztoru – wśród Ślązaków spotykamy tu akta mieszczanina Jana Gretzke z Pszczyny z 1757 r. i Jana Leopolda Marsch z Głubczyc z 1729 r. (sygn. E 16 b). Dokumenty składanej profesji odnoszą się do mieszczan Piotra Dimil z Baworowa, Pawła Augustyna Kerpińskiego, zw. Silesius Gilcensis (sygn. E 4). Z akt

gospodarczych zespół posiada akta zamówienia soli do wsi Laskova i Nezamyslice z 1722 – 1725 r. (5 paczek, sygn. 25).

Zachowany dokument z zespołu” **Klasztor augustianów (kanoników regularnych w Šternberku.**” wystawiony został przez cesarza Józefa I z 23 VI 1705 r. i zawiera transumpt dokumentów z 16 X 1704 r. i z 31 X 1704 r. dotyczących porozumień zawartych między miastami Dobroszyce, Bierutów, Oleśnica a Anną Zofią, księżną wirtemborską i klasztorem w Šternberku. Materiał aktowy zawiera m. inn. korespondencję Jana Maksymiliana Ferdynanda Saychtera, który zezwala księciu ziebickiemu wybrać na starostę ołomunieckiego Leopolda Sacka (z lat 1701 – 1712, sygn. A 11 a 15). Z 1598 r. pochodzi informacja o przebiegu sporu o łąkę między wsiami Štepanov a Žerotinem. Stronami w nim byli klasztor w Hradisku i ks. ziebicki. Jest to dokument pergaminowy o sygn. D 11. W 1621 r. wydano akta, w których Jaretius, pleban w Šternberku skarży się na ucisk w swych dobrach ze strony księcia ziebickiego (sygn. A 11 r). Kolejna jednostka dotyczy prowadzonych w 1628 r. rozmów z księciem ziebickim w sprawie odbudowy spalonego klasztoru i kościoła w Šternberku (sygn. A 11 s). Wreszcie z 1645 r. zachował się dokument wystawiony 21 stycznia przez Urząd Książęcy Ziebicki, w którym oznajmiono plebanowi Aleksemu Grimaldi, że nie może dostać pieniędzy z kasy książęcej. W materiale aktowym przechowywane są też dokumenty pergaminowe, m. innymi dokument z 1663 r. Hiacynta Liberius, plebana w Kazimierzu (krakowskim), który poinformował plebana Pawła Brugmana w Šternberku o planach ekspansji tureckiej na Morawy, Czechy i Śląsk, o wystąpieniach w polskim wojsku i wojnie z Moskalami (sygn. A 11/5 a). Kolejne dokumenty to list z 1663 r. do plebana Jana Radomskiego o ucieczce wojsk do Krakowa, o schwytaniu 3 Wołochów w Rożnowie i o planach wojny tureckiej (sygn. A 11/ 5 b), z 1664 r. do Jana Radomskiego o odwiezieniu swych rzeczy do Krakowa, o marszu Tatarów z Rosji na Śląsk i o spustoszenie Węgier przez Turków (sygn. A 11/ 5q), z 1671, 19 I., zawierający prośbę do Elżbiety Marii, wdowy po księciu ziebickim, o przekazanie klasztorowi danin i opłat, oraz list do księżnej oleśnickiej, pismo do księcia oleśnickiego Sydoniusza Fryderyka.

Zespół przechowuje też korespondencję książąt ziebickich z plebanem w Šternberku z lat 1649 – 1657, Karola księcia ziebickiego z Elżbietą Marią, księżną oleśnicką z lat 1587 – 1684 i plebanem w Šternberku o wzajemnych kompetencjach (sygn. D 18), a także umowy o posiadanie rybnika, zawartej między księciem oleśnickim Karolem a klasztorem w Šternberku w 1592 r. (sygn. K 8),¹ o las Lichtenstein z 1597 r. (sygn. K 9). Książęta oleśnicy zawarli umowę z miastami w swym księstwie o produkcję piwa w spalonym browarze. Natomiast 18 IV 1649 r. w Pniowicach została zawarta umowa między księciem oleśnickim a klasztorem w Šternberku o sporne dobra (sygn. Q 2 i Q 3).

Archiwum „**Klasztoru augustianów – eremitów w Starym Brnie**” zawiera dokument prawego pochodzenia dla Adama Veita wydany przez radę miasta Bystrzycy Kłodzkiej 12 I 1661 r. z uszkodzoną pieczęcią miasta (sygn. D 223). Z 1622 r. pochodzi testament plebana w Ząbkowicach Śl. Aureliana Błażeja (sygn. 29.6), a z 1738 r. testament rotmistrza Lepowskiego z Cieszyna (29.65). Zachował się dokument podziału dziedzictwa Melchiora Heilslera z Kłodzka z 28 VII 1754 r. (sygn. 29. 97), odpisy dokumentów klasztoru kanoników regularnych na Piasku we Wrocławiu z lat 1374 – 1658 (sygn. 36.43) i umowa o obsadę kościoła w Dzierżoniowie z lat 1725 – 1735 (sygn. 36. 46).

Bogate archiwum poklasztorne **Klasztoru benedyktynów w Rajhradzie** obejmuje dokumenty od 1045 r.² stanowi niezwykle ciekawy materiał dla badań polskich i śląskich

¹ Ta umowa została potwierdzona 30 IX 1650 r. w Unicovie przez tamtejszą radę miejską (sygn. K 10). Odnośnie rybnika mowa jest w dokumencie rady miasta Prostejova z 22 I 1689 r. (sygn. K 14).

² Dokument fundacyjny księcia Brzetysława I z 17 IX 1045 r. jest ewidentnym fałszyfikatem z poł. XIII w. Dokument jest także zachowany w transumpcie Fryderyka Breinera, archidiacona wrocławskiego i

historyków. Wśród 585 zachowanych dokumentów pergaminowych dla naszego badacza interesujące będą: m. innymi dokument z 1316 r. z 18 V., w którym Jan, dr dekretów, profes klasztoru w Zdarze stwierdza, że Benes albo Benedykt, opat klasztoru Najświętszej Marii Panny na Piasku we Wrocławiu zapłacił Hermannowi z Nakła, kustoszowi wrocławskiemu i ołomunieckiemu, kolektorowi papieskiemu, dziesięcinę w wysokości 7 grzywien groszy czeskich (sygn. A g 22), z 1394, 7 II., wystawiony w Pradze, w którym Prokop, margrabia morawski, obiecuje zawarcie porozumienia w ciągu 8 dni z Świętoborem, księciem szczecińskim w sprawie zawarcia porozumienia z margrabią Jodokiem. Przy niemieckim oryginale pergaminowym zachował się fragment pieczęci margrabiego Prokopa (sygn. A g 83), następnie pochodzący prawdopodobnie z 1520 r., z okresu przed 10 II, nieznanego wystawcy o układzie zawartym między margrabią morawskim a Ludwikiem, królem węgierskim i czeskim w sprawie podziału berny i prawa do posiadania zamku w Brnie. Spór toczono z księciem ziębińskim Karolem. (Odpis współczesny papierowy sygn. A g 149). Zespół zawiera także teksty ślubów zakonnych złożonych przez Benedykta Jana Dimbter z Kunzendorf i Kłodzka 29 VI 1650 r., Jerzego Klambst ze Ścinawy Polskiej 10 V 1654 r., Krzysztofa Beck z Kłodzka 30 I 1667 r. i Romualda Hocker z Bystrzycy Kłodzkiej 21 III 1752 r. (sygn. B g 3/8, B g 4/10, B g 5/18 i B g 11/90). Z innych dokumentów wymienimy jeszcze:

1511, 22 VI., Rajhrad.

Błażej, proboszcz w Rajhradzie w liście do Jakuba, opata klasztoru benedyktynów w Brevnovie informuje o powołaniu przez króla³, za pośrednictwem Karola, księcia ziębińskiego komisji w sprawie opłaty 25 000 zł. Jest to czeski oryginał papierowy (sygn. Ca 2/1).

1749, 20 III., Rzym.

Papież Benedykt XIV udziela wszystkim, którzy nawiedzą kaplicę Św. Jana Nepomucena w Sarnach (Scharfeneck) w kłodzkiem, w dzień imienin patrona, 7 lat odpustu. Or. łac., perg. (sygn. Cg 11).

1577, 6 V., Nysa.

Marcin Gerstmann, bp wrocławski, zatwierdza ugodę między kapitułą wrocławską a Mateuszem Jerzym i Henrykiem von Logau o spłatę 1000 tal. Oryginał niemiecki, pergaminowy. (sygn. Cg 12 a).

1590, 16 IV., Nysa.

Andrzej Jerin, bp wrocławski, informuje o przekazaniu 1400 tal. przez Jana Rudolfa, profesa apostolskiego, presbitera i komisarza w Nysie, kanonika opolskiego, raciborskiego, głogowskiego i Św. Idziego we Wrocławiu na potrzeby kapituły wrocławskiej i nyskiej (sygn. Cg 12 b).

1466, 13 XII.

Instrument notarialny dotyczący umowy między klasztorem kartuzów w Kralovym Polu a klasztorem krzyżowców w Starym Brnie zawartej za zgodą Jodoka, biskupa wrocławskiego, w sprawie opłat. Or. łac., perg. (sygn. Dg 25).

1468, 30 VIII., Ołomuniec.

ołomunieckiego z 25 X 1629 r., sygn. A a 1). Odpisy dokumentu z XVI i XVII w. w księgach i spisach zawartych w kartonie 2 Archiwum opackiego.

³ Był nim wtedy Władysław II Jagiellończyk, syn Kazimierza IV, króla polskiego, panujący od 1472 r. w Czechach i 1490 r. na Węgrzech, + 1516 r.

Rudolf, bp wrocławski, legat papieski w Czechach i w Polsce, stwierdza, że zakonnicy klasztoru kartuzów nie mogą dziedziczyć dóbr świeckich. Or. łac., perg., na paskach pergaminowych pieczęcie biskupa Rudolfa i kapituły wrocławskiej (sygn. Dg 28).

1584, 4 VI., Jansky Vrch.

Marcin, bp wrocławski, informuje cesarza Rudolfa II o konieczności spisania cesarskich należności. Oryginał papierowy, łaciński, z pieczęcią sygnetową biskupa. (sygn. Dg 41).

(1464, 13 V.), Kłodzko.

Hans Wolf z Osieka Łużyckiego (Warnsdorf), starosta kłodzki nie zgadza się na unieważnienie testamentu Jana z Vizimberka. Dokument zachowany w czeskim odpisie, na pergaminie. (sygn. Dg 44).

(1748, 16 VI – 28 XI., Wiedeń).

Cesarzowa Maria Teresa transumuje m. inn. dokumenty:

- 1295, 27 I., Brno. Waclaw II, król Czech, potwierdza nadanie Bolesława V Wstydliwego, księcia krakowskiego, dla klasztoru cystersów w Velehradzie, 40 kamieni soli rocznie z kopalni soli w Bochni⁴.

1636, 8 X., Wilno.

Władysław IV Waza, król Polski, poleca Janowi Wizenberg, sekretarzowi i Stanisławowi Szembekowi, administratorom żup solnych w Wieliczce, aby powołując się na dawne przywileje przekazywali 30 beczek soli rocznie klasztorowi cystersów w Velehradzie.

1475, 11 X., Český Krumlov.

Bracia Henryk i Volk z Rozmberka, w miejsce odwołanego penitencjarza Stefana, prezentują Mikołaja z Gliwic, mistrza sztuk wyzwolonych i kanonika wrocławskiego i głogowskiego, na stanowisko gubernatora szpitala w tym mieście. Or. łaciński, spisany na papierze. (sygn. Eg 31/12).

1692, 1 X., Rzym.

Antoni, hr. Sforza, ks. Rzeszy, komtur klasztoru Św. Wincentego i Św. Marii Magdaleny, na mocy przywileju papieża Pawła III z 14 IV 1539 r., zatwierdza dokument Ferdynanda z Ołdrzychowic Kłodzkich na Niemczy, kanonika brneńskiego. Or. łac., perg. (sygn. G d 58 5b, oraz Gd 58/14 i Gd 59).

1623, 16 XII., Wrocław.

Zeznanie książąt i stanów śląskich o opłaceniu 6000 tal. berny na 8 lat. Oryginał pergaminowy w języku niemieckim (sygn. Hb 40/1).

Część zespołu stanowi tzw. „Archiwum opackie”, w którym znajdziemy dokument z 1701 r. wystawiony 6 V. w Rzymie, w którym papież Klemens XI zezwolił Ferdynandowi z Ołdrzychowic Kłodzkich i Niemczy na posługiwanie się przenośnym ołtarzem w czasie jego podróży po Morawach i Czechach. Dokument łaciński, pergaminowy (sygn. Gd).

Dział ten zawiera też następujące materiały aktowe: w kartonie 12 dokument dla Jana Czarnego z Dobrodzienia (sygn. A b 35);, w kartonie 27 – akta przyjęcia do bractwa kanoników wrocławskich Ignacego Habera i Emanuela Józefa Elstera (sygn. A e 8), wykaz zmarłych mnichów z klasztoru benedyktynów w Legnickim Polu w okresie od 1745 do 1802

⁴ Dokument publikowany w Codex diplomaticus Moraviae, t. V., nr 24.

r. (sygn. A e 9), w kartonie 68 – Korespondencja różnych osób i poddanych, między innymi matki Kacpra Baumgartena, malarza z Kłodzka z lat 1693 - 1709 (sygn. C b 11).

W kartonie 71 – wykaz zakonników klasztoru Najświętszej Marii Panny na Piasku we Wrocławiu z lat 1709 – 1743 (sygn. C b 20 bis), w kartonie 72 – Odpisy dotyczące kapelana Bielawskiego z Warszawy z 1729 r. (sygn. C b 29), w kartonie 80 – List Janiny Antoniny Zocher, benedyktyнки z klasztoru w Strzegomiu (sygn. C c 58/1), korespondencja dotycząca religii luterańskiej na Śląsku po 1732 r. (sygn. C c 59), 2 paczki listów Scholastyki Helmann, benedyktyнки w Strzegomiu (sygn. C c 59 bis) oraz w kartonie 97 – listy Schaffgotscha, biskupa wrocławskiego do proboszcza Conrada z lat 1780 – 1791 (sygn. C f 31).

Polskiemu badaczowi wskażemy jeszcze zawartość działu rękopisów Archiwum Rajhradzkiego:

W kartonie 309 – Korespondencja ołomunieckiego prokuratora jezuitów Karola Pagazzo z kolegiami jezuickimi we Wrocławiu i w Wiedniu w sprawach handlowych z lat 1687, 1688 i 1690 – 1700 (sygn. G b 24 i G b 25, nr 2666 i 2667).

W kartonie 311 – Spisy dłużników kolegium jezuickiego w Kłodzku z lat 1703 – 1768 (sygn. G b 33).

W kartonie 312 – Koncepty, odpisy i uwagi Bonawentury do dziejów podanych klasztorów benedyktyńskich w Czechach, na Morawach i Śląsku z poł. XVIII w. (sygn. G b 95).

W kartonie 319 – Nekrologi benedyktyńskie w Czechach, na Morawach i Śląsku, a także uwagi dotyczące życiorysów niektórych opatów z 2 poł. XVIII w. (sygn. G i 32).

W kartonie 322 – historia klasztoru w Legnickim Polu z 1740 r., probostwa w Środzie Śl. z lat 1266 – 1349 (sygn. G d 3) i klasztoru Najświętszej Marii Panny we Wrocławiu i w Krakowie z XVI i XVII w. (sygn. G d 4).

Z innych materiałów aktowych, zachowanych w tym dziale wymienić należy: dwa odpisy listów Jana Jerzego z Ołdrzychowic wydane w Kłodzku w 1717 i 1718 r. (sygn. G e 11, karton 333), pisma stanów śląskich i kapituły wrocławskiej z poł. XVII w. (sygn. G f 6 i 6 bis w kartonie 340), odpisy dotyczące I wojny śląskiej z lat 1741 – 1742 (sygn. H b 18 i 18 bis w kartonie 351), dokumenty fideikomisu Haugwitzów z poł. XVIII w. i Althannów z lat 1720 – 1727 (sygn. H b 41 i 43 w kartonie 354). W kartonie 376 zgrupowano materiały dotyczące księstw śląskich – rękopis „Incorporatio ducatum Silesiae ad Coronam Bohemiae diplomatie demonstrata” za okres 1289 – 1426. Rękopis z XVI w., sygn. H e 33), annały krakowskie z okresu do 1307 r. (sygn. H e 34), oraz rękopis Jakuba Waclawa Dobrzeńskiego „Ein Büchlein und gewisse Abschrift über die nachzahlige Gange in Schlesien, Böhmischen und Mährischen Gebirge“ (Rękopis z XVIII w., sygn. H e 36).

Materiały dotyczące Królestwa Polskiego.

Należą do nich zbiory wzorów korespondencji i przypisów w języku polskim z lat 1638 – 1652 (sygn. H e 43), instrumenta poloniae z 1638 r. (sygn. H e 43 bis) oraz odpisy Madalińskiego i sekretarza Kupcewicza w języku polskim z lat 1645 – 1646 (sygn. H er 43 ter, wszystkie w kartonie 377). Dział zawiera też rękopis o tytule „Historemata rerum Bohemiae, Poloniae, Moscoviae terrarum Nordicarum et Hungariae” z poł. XVIII w. (sygn. H 58 bis), rękopis G. Lefebvra, „Historemata rerum Poloniae ex manuscriptis codicibus celeberrime bibliothecae vindobonensi excerpta” z poł. XIX w. (sygn. H e 59, w kartonie 380). Wymienimy także urbarz dóbr Jana Jakuba Hoppe w Starym Waliszowie z 1701 r. (sygn. H e 71, karton 382), rękopis „Napady tatarskie na Ruś, Polskę, Śląsk, Morawy, Węgry w 1241 r. z ksiąg spisane przez Józefa Hermanna Golasa (+ 15 I 1840)” z 1820 r. i czeski rękopis „Přibehove vpadu tatarskeho do Ruska, Polska, Slezska, Moravy, Uher a Rakouska v roce 1241 a 1242 z rozlicny a knih vyrazeni” (sygn. O a 25 w kartonie 491), a także akta mianowania księży w Kłodzku w latach 1632 – 1739 (sygn. O c 15 w kartonie 498), akta

dziekanatów Głubczyce i Kietrz z lat 1833 – 1854 (sygn. O h 13 i 21 w kartonach 513 i 514), rękopis autorstwa Grzegorza Wolnego, „Kirchliche Topographie”.

Akta opatów.

Bogate materiały zawierają akta personalne kolejnych opatów klasztoru w Rajhradzie.

Opat Wiktor Marcin Ślosar (1832 – 1854)

- korespondencja z Franciszkiem Hrdiną, nauczycielem gramatyki z lat 1815 – 1820 w Ołomuńcu, Samborze i Rzeszowie i Franciszka Brandla, kapłana z Nowej Rudy z 1847 – 1848 r. (sygn. D c 7 a/6) oraz z Drobnikiem, artystą z Krakowa i Brna z lat 1844 – 1847 (sygn. D c 17 c/10).

- pisma do Melchiora Dippenbrocka, arcybiskupa wrocławskiego z 1851 r. (sygn. D c 27/6) doktora Herbera, kapelana wrocławskiej katedry z lat 1851 – 1853 (sygn. D c 28/17), Józefa Eslera kapelana wrocławskiej katedry z 1848 r. (sygn. D c 28/18), Nepomucena Turowskiego, benedyktyna z Przemyśla z 1848 r. (sygn. DC 31/1) i Cecylii Rehakova, elżbietanki w Cieszynie z 1832 r. (sygn. Dc 32 /Uc).

Opat Benedykt Richter (+ 1859)

- korespondencja prof. Ruthardta z Wrocławia z 1844 r. (sygn. Dh 4/10)

Subprzeor Grzegorz Wolny (+ 1871)

Korespondencja G. A. Stenzla, dyrektora Provinzial Archiv we Wrocławiu (Dh 6/2 – 20), Albina Heinricha z Cieszyna z lat 1827 – 1839, A. Langer, plebana w Grobnikach z 1863 r., Rudolfa Stillfrieda a Rattowitz i Jeleniej Góry, Broumova i Lipy k. Jawora z lat 1828 – 1833, A. Weltzela, z Tworkowa k. Krzyżanowic z lat 1861 – 1870 (wszystkie o sygn. D 6/2b).

Opat Beda Dudik (+ 1890)

Zachowana bogata korespondencja z podanymi osobami z terenu Polski i Śląska:

sygn. Dm 3/2a

Zofia Boryszewska, opatka w Staniątkach, 1866 r.

dr Behnsch z Wrocławia, 1847 r.

Bernowski z Krakowa, 1868 r.

August Bielowski ze Lwowa, 1865 r.:

Antonina Catalka z klasztoru Św. Katarzyny w Krakowie, 1866 r.

Aleksy Czopek, przeor ze Szczyrzyca, 1869 r.

Henryk Kadich z Wrocławia, 1866 – 1867 r.

dr Litwinowicz, metropolita lwowski 1861/68 r.

Henryk Matzke, scholastyk krakowski, 1868 – 1885 r.

Franciszek Paślowski z Przemyśla, 1870 r.

J. N. Pospizil, Tarnów, 1870 r.

Towarzystwo Archeologiczne Krajowe we Lwowie 1878 r. (z dr. Krzyżanowskim).

August Weltzel, pleban w Tworkowie, 1868 r.

sygn. Dm 3/2b

prof. dr Roeppel z Wrocławia, 1853 – 1854

Bolesław Popowski, Kraków, Machowka k. Berdyczowa, 1876 r.

dr von Schindler z Krakowa, 1868 -1884

G. Biermann z Cieszyna, 1863 – 1871

Franciszek Błażek, inż. z Przemyśla, 1877 r.

Tomasz de Villanova Bratranek OSA 1836 – 1840, 1865 r.

sygn. Dm 3/2 c

Józef Cernowski, Kraków, 1865 r.

Melchior Dippenbrock, kardynał z Wrocławia, 1852 r.

Maria Fontainen, Wrocław, 1868 – 1890.

franciszczanki z Krakowa 1866 r.

prof. C. Grünhagen z Wrocławia, 1866, 1870 – 1880.

dr Herber, Wrocław, 1851 r.

Hirsch, sędzia w Łosiowie, 1876 – 1880.

Kirchmayer, Kraków i Fanny Kirchmayer, 1871, 1874.

Andrzej Knizek, nauczyciel w Staniątkach, 1866 r.

Krol z Tarnowa, 1866 r.

T. Leszczyńska, klaryska z Krakowa, 1866 r.

Robert Maria Lichowski, kanonik ołomuniecki i wrocławski, 1840 – 1876.

Emilia Łosiowa, Kraków, Krynica, Czajęczyce, 1866 – 1877.

Irena Łosiowa, Kraków, 1881 – 1884.

Teodor de Łuszczyński, Kraków 1866 r.

dr Franciszek Matejko, Kraków, 1865 – 1869.

Mieszczyński, prof. Uniwersytetu w Warszawie, 1878 r.

dr M. von Montbach, kanonik wrocławski, 1861 – 1889

Józef Mueller, Urząd Skarbowy w Krakowie, 1876 r.

Walerian Peszka, Kraków, 1876 r.

Antoni Pietrasiewicz, kanonik Św. Jerzego we Wrocławiu?, 1866 – 1878.

Cel. Rapp, sekretarz lwowski, 1871 r.

Wincenty Smoczyński, ksiądz diecezji warszawskiej, Wrocław, Płaszów, Zwierzyniec 1869 – 1871.

Strasser, Kraków, 1865 r.

Summer, Lwów, 1866 r.

Szepakowski, Kraków, 1878 r.

dr Wilhelm Wattenbach, Wrocław, 1847 – 1876.

Leonard Żuk, benedyktyn ze Lwowa.

Irenka? z Krakowa, 1884 r.

pułkownik B. z Oleśnicy, 1876 r.

Komisja Archeologiczna Akademii Umiejętności w Krakowie, 1878 r.

Prezydium c. k. Komisji Umiejętności, Kraków 1865 – 1866

Prezydium c. k. Komisji Umiejętności, Lwów, 1865 r.

Muzeum Starożytności Śląskich we Wrocławiu, 1856, 1868 r.

Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie, 1868 r.

Pavel Vychodil, ksiądz, + 1938 r.

Sygn. 21/2

Th. von Schrattenbach, Polska Ostrawa, 1916 r.

Sygn. 21/4d – 15

Jan Pleskacz, pleban w Oleśnicy, 1858 – 1878

Prezentowane materiały nie były znane dotąd polskim badaczom i będą przyczynkiem do podjęcia interesujących poszukiwań historycznych.